

KESKKONNAAMET

Villu Alatsei
Riigimetsa Majandamise Keskus
villu.alatsei@rmk.ee

Teie 05.12.2022

Meie 04.01.2023 nr 7-9/22/23811-2

Maaparandussüsteemide hooldustööd (Pajusi/PÜ-124, Liivoja, Tudu 1-2)

Palusite Keskkonnaameti kooskõlastust 2023. aastaks planeeritud maaparandussüsteemide hooldustöödele. Kavas on tööd objektidel Liivoja, Pajusi/PÜ-124 ning Tudu 1-2. Hooldustegevuseks on kraavitrasside puhastamine võsast, kraavidest setete (kuni 0,5 m³/jm kohta vastavalt põllumajandusministri 25.07.2003 määrusele nr 75) ja voolutakistuste eemaldamine, kraavi mullete tasandamine ning vajadusel truupide ja nende otsakute parandamine.

1. Liivoja

Suur osa Liivoja maaparandussüsteemist jääb **Pikknurme looduskaitsealale**¹, mis võeti kaitse alla pärast rekonstrueerimisprojekti² valmimist Vabariigi Valitsuse 26.02.2019 määrusega nr 11 „Laane- ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri“ (edaspidi *määrus nr 11*). Looduskaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi, kaitsta ja taastada kaitsealuste liikide must-toonekure (*Ciconia nigra*) ja kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) elupaiku.

Looduskaitseala on terves ulatuses Pikknurme sihtkaitsevöönd. Kaitsealal on lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd ning kaitseala valitseja nõusolekul olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja loodusliku veerežiimi taastamine. Sõidukiga võib väljaspool teid ja maastikusõidukiga võib sõita kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel (sh maaparandussüsteemide hoiutöödel). Määruse nr 11 seletuskirjas on märgitud, et hoiutööd on vajalikud, et tagada olemasolevate, ka väljapoole kaitseala jäävate suuremate maaparandussüsteemide funktsioneerimine ning vältida üleujutuste tekkimist. Samas võib osutada vajalikuks veerežiimi taastamiseks kraavide sulgemine, kuid teatud laane- ja salumetsakooslustes, mis on sekundaarse tekkega, ehk tekkinud maaparandussüsteemide rajamisega ja omavad väärtust, kuna ala on asustanud kaitsealused liigid, võib tekkida vajadus maaparandussüsteemide säilitamiseks ja korrashoidmiseks. Pikknurme looduskaitsealal on määratletud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübid 9010* ja 9050. Märgi metsi ja soo-elupaigatüüpe registreeritud ei ole.

Keskkonnaamet annab määruse nr 11 § 7 lõike 6 punkti 1 kohase nõusoleku maaparandussüsteemi toimimiseks vältimatult vajalike hoiutööde tegemiseks Pikknurme

¹ registrikood KLO1000715

² Liivoja maaparandusehitiste- ja teedevõrgu rekonstrueerimise ehitusprojekt, Maatervendus OÜ töö nr 141029 (2014)

looduskaitsealal, kuid nende kraavide puhul, mis ei mõjuta otseselt kuivendusvõrgu toimimist, palume hoiutöödest loobuda.

Objekti piirist umbes 450 m kaugusele jääb I kategooria liigi must-toonekure elupaik³. Seletuskirja järgi on must-toonekurg Pikknurme looduskaitsealal varem edukalt pesitsenud, kuid viimastel aastatel ei ole tema pesapuud leitud ning tehispesa pole liik asustanud. Varasemate pesitsuste ja puistu struktuuri arvestades saab ikkagi metsa liigile sobivaks elupaigaks lugeda ning pole välistatud liigi esinemine alal. Seega tuleb arvestada, et hooldatava maaparandusehitise ala võib olla must-toonekurgede toitumisala, mistõttu hooldustöid tehes tuleb ka liigi elupaiganõudlusega arvestada. Määrusega nr 11 ei seata Pikknurme looduskaitsealal ajalisi piiranguid, kuid tulenevalt looduskaitseaduse § 55 lõikest 6¹, mis keelab kaitsealuse loomaliigi isendi tahtliku häirimise paljunemise ja poegade kasvatamise ajal, soovitame elupaiga piirkonnas tööd planeerida väljapoole ajavahemikku 15. märts kuni 31. august.

Alal on registreeritud III kategooria taimeliigid harilik ungrukold (*Huperzia selago*) ning laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*)⁴. Töödega ei tohi kasvukohti kahjustada. Lisaks on alal registreeritud III kategooria liikide sõõrsilmiku (*Lopina achine*) ning suur-mosaiikliblika (*Euphydryas maturna*) elupaigad⁵. Eeldatavalt kavandatud töödel liikidele mõju ei ole.

2. Pajusi/PÜ-124

Pajusi/PÜ 124 Maaparandussüsteemi alale jääb **Kauru metsise püsielupaiga**⁶ sihtkaitsevöönd (Kauru metsisemäng) ning osaliselt piiranguvöönd. Püsielupaiga kaitsekord on määratud looduskaitseaduse ja keskkonnaministri 13.01.2005 määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine“. Püsielupaigas kehtib looduskaitseaduses sätestatud kaitsekord määruse erisustega.

Keskkonnaamet esitas maaparandusehitiste rekonstrueerimise projekti⁷ kohta tingimused⁸, millele vastavalt projektiga püsielupaiga sihtkaitsevööndisse rekonstrueerimistöid ette ei nähtud, piiranguvööndis asuvatel kraavidel nähti ette ainult voolutakistuste eemaldamine käsitsi. Projekteeriti teekraavide rekonstrueerimine, ka oli toodud nõue, et püsielupaigas ei ole lubatud töid teha perioodil 01.02.-31.08. Hooldustööde tegemisel tuleb järgida samu nõudeid, loobudes hoiutöödest püsielupaiga sihtkaitsevööndis ning piirdudes piiranguvööndis (v.a. teekraavide puhul) voolutakistuste eemaldamisega.

Alal on registreeritud mitme III kategooria kaitsealuse liigi kasvukohad: pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*), harilik ungrukold (*Huperzia selago*) ja ahtalehine ängelhein (*Thalictrum lucidum*)⁹. Töödega ei tohi kasvukohti kahjustada.

3. Tudu 1 ja Tudu 2

Tudu 1 ja Tudu 2 maaparandussüsteemide ala jääb osaliselt **Jõepere lendorava püsielupaiga**¹⁰ sihtkaitsevööndisse. Lisaks on alal projekteeritava Jõepere lendorava püsielupaiga¹¹

³ registrikood KLO9126847

⁴ registrikoodid KLO9307219 ning KLO9307170 ja KLO9307171

⁵ registrikoodid KLO9200601 ja KLO9200916

⁶ registrikood KLO3000633

⁷ Pajusi/PÜ 124 ja Luige pkr maaparandusehitiste rekonstrueerimise projekt, Kobras AS töö nr 2012-104

⁸ Keskkonnaameti 22.07.2011 kiri nr JT 6-6/23048-2

⁹ registrikoodid KLO9306920, 9306918, KLO9306919, KLO9307075, KLO9307165, KLO9307215, KLO9307334

¹⁰ registrikood KLO3002043

¹¹ registrikood PLO1001459

sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd. Püsielupaiga kaitsekord on määratud looduskaitseaduse ja keskkonnaministri 14.07.2006 määrusega nr 52 „Lendorava püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“. Vastavalt kaitse-eeskirja § 4 lõike 7 punktile 1 on püsielupaiga sihtkaitsevööndis olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd lubatud püsielupaiga valitseja nõusolekul. Vastavalt looduskaitseaduse § 14 lõikele 2 ei kooskõlasta Keskkonnaamet tegevust, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

Keskkonnaamet on seisukohal, et trassiraied killustavad lendorava elupaika, hooldatud kraavikaldad suurendavad kisklussurvet ning liigeldavad kraavikaldad võivad suurendada lendoravate häirimist inimeste poolt. Seetõttu pole Jõepere lendorava püsielupaigas ja ka projekteeritavas Jõepere lendorava püsielupaigas trassiraied ja muud liiklemist soodustavad tegevused lubatud.

Keskkonnaamet annab nõusoleku Jõepere lendorava püsielupaigas ja projekteeritavas Jõepere lendorava püsielupaigas olemasolevate kraavide hooldamiseks (voolutakistuste eemaldamiseks) käsitsi. Looduskaitseaduse § 14 lõike 3 alusel seab Keskkonnaamet tingimuseks, et Jõepere lendorava püsielupaigas ja projekteeritavas Jõepere lendorava püsielupaigas ei tehta töid ajavahemikus 15.03-31.08.

Tööde tegemise ala kattub III kaitsekategooria kaitsealuse liigi hiireviu (*Buteo buteo*) piiritletud elupaigaga¹². Keskkonnaamet on, tuginedes looduskaitseaduse § 55 lõikele 6¹ seisukohal, et kaitsealuse linnuliigi tahtliku häirimise vältimiseks tuleb hoiduda hiireviu elupaigas hooldustööde tegemisest ajavahemikus 15.03-31.07.

Alast vahetult põhjas ja idas asuvad I kaitsekategooria kaitsealuse liigi must-toonekure (*Ciconia nigra*) elupaigad. On alust eeldada, et hooldatava maaparandusehitise alal on must-toonekurgede toitumisalad, mistõttu hooldustöid tehes tuleb ka must-toonekurgede elupaiganõudlusega arvestada. Võimalusel tuleb soodustada vooluveekogude looduslähedasemaks muutumist. Üleujutatavates kohtades, kus esineb tõenäolisemalt kahepaikseid ja muud vee-elustikku, tuleb kraavide hooldamisest võimalusel loobuda.

Lisaks märgime, et objektide piires on mitu vääriselupaika, mille seisundit ei või halvendada. Keskkonnaameti hinnangul tuleb vääriselupaikades hooldustöödest loobuda.

Täiendavalt märgime, et hooldatavatele aladele jääb mitmeid vooluveekogusid. Veeseaduse § 199 punkti 6 kohaselt on keelatud pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu kalda erosiooni või hajuheidet. Vältida tuleb kraavide hooldamisega kaasnevat võimalikku sette- ja toitainekoormuse suurenemist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Holtsmann

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Kai Kimmel 528 9685

kai.kimmel@keskkonnaamet.ee

Lauri Saapar 527 3872

lauri.saapar@keskkonnaamet.ee

---

¹² registrikood KLO9131059